

DARBO GRUPIŲ DĖL ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ DARBO IR APMOKĖJIMO SĄLYGŲ TOBULINIMO POSĖDŽIO

PROTOKOLAS NR. 6

2021-03-17

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. kovo 17 d. 14.00–16.30 val. per Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Šviesios salytės nuotolinę prieigą.

Posėdžio pirmininkas – švietimo, mokslo ir sporto viceministras Ramūnas Skaudžius.

Posėdžio sekretorė – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vyriausioji specialistė Ieva Vedeikytė.

Dalyvavo darbo grupių nariai: prof. dr. Stefanija Ališauskienė (Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos profesorė, atstovaujanti Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimui), Žydrė Arlauskaitė (Vilniaus Žirmūnų gimnazijos psichologė, atstovaujanti Lietuvos psichologų sąjungai), Lina Bagdanavičienė (Lietuvos ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų asociacijos prezidentė), Mykolas Balaišis (Lietuvos kurčiųjų draugijos viceprezidentas), Vilmantas Balčikonis (Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos specialistas), Jolanta Dimšienė (Alytaus miesto pedagoginės psichologinės tarnybos psichologė, atstovaujanti Lietuvos pedagoginių psichologinių tarnybų vadovų asociacijai), Arūnas Grimalis (Klaipėdos rajono Dovilų pagrindinės mokyklos direktorius), Diana Gurevičienė (Kazlų Rūdos Prano Dovydaičio pagrindinės mokyklos mokytoja, atstovaujanti Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“), Tomas Jankūnas (Lietuvos progimnazijų asociacijos pirmininkas), Gražvydas Juodišius (Marijampolės profesinio rengimo centro direktorius, atstovaujantis Lietuvos profesinio mokymo įstaigų asociacijai), Rima Juškienė-Bartkė (Panevėžio rajono Velžio gimnazijos logopedė ekspertė, atstovaujanti Lietuvos logopedų asociacijai), Aldona Kindurienė (Švietimo ir mokslo profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkė), Inga Kurlavičienė (Klaipėdos „Gabijos“ progimnazijos direktorė, atstovaujanti Lietuvos švietimo įstaigų vadovų profesinei sąjungai), Erika Leiputė-Stundžienė (Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos pirmininko pavaduotoja), Egidijus Milešinas (Lietuvos švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininkas), dr. Lina Miltenienė (Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė), Auksė Petruškevičiūtė (Lietuvos socialinių pedagogų asociacijos direktorė), Eglė Radėnienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Ekonomikos departamento direktorė), Stanislava Strolaitė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento Mokyklų veiklos skyriaus patarėja), Gražina Šeibokienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento Švietimo pagalbos skyriaus vedėja), Saulė Šerėnienė (Lietuvos švietimo pagalbos asociacijos vadovė), Jurgita Šerpatauskienė (Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Teisės ir administravimo departamento Teisės skyriaus patarėja), dr. Laima Tomėnienė (Šiaulių Dainų progimnazijos specialioji pedagogė ekspertė, atstovaujanti Lietuvos Respublikos specialiųjų pedagogų asociacijai), dr. Dainius Žvirdauskas (Lietuvos mokyklų vadovų asociacijos prezidentas).

Svečio teisėmis dalyvavo ir pasisakė: Irina Blažienė (Vilniaus pedagoginės psichologinės tarnybos psichologė), Diana Jazukevičienė (Šakių rajono savivaldybės pedagoginės psichologinės tarnybos logopedė), doc. dr. Jūratė Ruškė (Klaipėdos universiteto dėstytoja), Areta Skukauskienė (Klaipėdos paslaugų ir verslo mokyklos socialinė pedagogė metodininkė).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl darbuotojų, kuriems keičiamos darbo apmokėjimo sąlygos nuo 2021 m. rugsėjo 1 d.
2. Dėl švietimo pagalbos įstaigose dirbančių švietimo pagalbos (ŠP) specialistų kvalifikacinių reikalavimų.
3. Dėl ŠP specialistų veiklos sudėtingumo ir pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo.
4. Dėl ŠP specialistų tiesioginio ir netiesioginio darbo su mokiniais reglamentavimo.
5. Dėl kitų posėdžių datų.

1. SVARSTYTA. Darbuotojai, kuriems keičiamos darbo apmokėjimo sąlygos nuo 2021 m. rugsėjo 1 d.

Svarstytas pasiūlymas nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. keisti tik specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tiflopedagogų, psichologų, psichologų asistentų, socialinių pedagogų, judesio korekcijos mokytojų, taip pat švietimo pagalbos įstaigų (ŠPI) vadovų, jų pavaduotojų ir skyrių vedėjų darbo apmokėjimo sąlygas.

Pažymėta, kad papildomi asignavimai valstybės biudžete (10,1 mln. Eur) numatyti, siekiant sukurti tinkamas sąlygas įtraukiamam ugdymui, kuris visa apimtimi turės būti įgyvendinamas jau nuo 2024 m rugsėjo 1 d., todėl juos tikslinga koncentruoti ir investuoti į tas švietimo pagalbos sritis, kurios yra veiksmingiausios ir labiausiai prisideda prie šio siekio įgyvendinimo. Ribotų išteklių išskaidymas didesniai pedagoginių darbuotojų ratui perpus sumažintų galimybes steigti naujas ŠP specialistų pareigybes ir taip didinti ŠP paslaugų prieinamumą.

Dalis DG narių pasisakė už tai, kad atlyginimai turėtų būti didinami ir kitiems pedagoginiams darbuotojams, siekiant naikinti esamas nelygias darbo apmokėjimo ir darbo laiko normų proporcijas tarp pedagoginių darbuotojų.

DG nariams pasiūlyta balsuoti už pasiūlymą nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. keisti tik specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tiflopedagogų, psichologų, psichologų asistentų, socialinių pedagogų, judesio korekcijos mokytojų, taip pat ŠPI vadovų, jų pavaduotojų ir skyrių vedėjų darbo apmokėjimo sąlygas.

Taip pat svarstytos galimybės ŠPI vadovų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus sieti su mokinių skaičiumi savivaldybėje. Išreikštos abejonės dėl tokio kriterijaus. Būtų keblu, jei savivaldybėje būtų ne viena ŠPI. Įstaigos pareigybių skaičius turėtų būti proporcingas teikiamų paslaugų apimtimis, todėl manytina, kad šis kriterijus atspindi įstaigos vadovo darbo apimtį.

SUTARTA:

Pritarti pasiūlymui nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. keisti specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tiflopedagogų, psichologų, psichologų asistentų, socialinių pedagogų, judesio korekcijos mokytojų, taip pat ŠPI vadovų, jų pavaduotojų ir skyrių vedėjų darbo apmokėjimo sąlygas (iš 25 balsavusių DG narių 22 balsavo už, 1 – prieš, 2 susilaikė).

2. SVARSTYTA. Švietimo pagalbos įstaigose dirbančių ŠP specialistų kvalifikaciniai reikalavimai.

Atsižvelgiant į tai, kad švietimo pagalbos įstaigos (ŠPI) teikia II lygmens švietimo pagalbą ir ŠP specialistų, dirbančiųjų ŠPI, funkcijos reikalauja aukštos kvalifikacijos, pasiūlyta ŠP specialistų, dirbančiųjų švietimo pagalbos įstaigose (ŠPI), pareigybes priskirti A1 lygiui (pareigybės, kurioms būtinas ne žemesnis kaip aukštasis universitetinis išsilavinimas su magistro kvalifikaciniu laipsniu ar jam prilygintu išsilavinimu). Pažymėta, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo (DAĮ) 7 straipsnio 6 dalį A1 lygio pareigybių pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai didinami 20 procentų. Nuostatos dėl kvalifikacijos reikalavimų turėtų būti įtvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, numatant protingą pereinamąjį laikotarpį tais atvejais, jei šiuo metu dirbantys darbuotojai tokios kvalifikacijos nėra įgiję. Įtvirtinus tokį pasiūlymą, nuostata dėl koeficientų didinimo būtų taikoma jau nuo 2021 m. rugsėjo 1 d.

Manytina, kad ŠP specialistams, dirbantiems ŠPI, reikėtų tos pačios studijų programos bakalauro ir magistro kvalifikacinių laipsnių ar vientisosios studijos įgytos kvalifikacijos.

Apžvelgta esama situacija dėl ŠP specialistų, dirbančiųjų ŠPI. Atlikus ŠPI apklausą (atsakė 45 iš 54) paaiškėjo, kad 63,3 proc. šių įstaigų ŠP specialistų atitiktų siūlomus kvalifikacinius reikalavimus, 30 proc. yra įgiję tik specialybės bakalauro kvalifikaciją, 6,4 proc. turi tik specialybės magistro kvalifikacinį laipsnį, bet bazinės specialybės bakalauro kvalifikacinio laipsnio neturi.

Dauguma pasisakiusiųjų pritarė pateiktam pasiūlymui.

Pažymėta, kad galėtų būti nustatytas 4 metų ar ilgesnis pereinamasis laikotarpis. Jį nustatant būtina atsižvelgti ir į ŠP specialistų amžių. Atkreiptas dėmesys, kad reikėtų numatyti lankstesnes persikvalifikavimo galimybes bei finansavimą kvalifikacijai įgyti.

Atkreiptas dėmesys, kad valstybės reglamentuojamų profesijų kvalifikacinių reikalavimų pakeitimai turi būti suderinti su profesinių kvalifikacijų pripažinimo koordinatoriumi, vadovaujantis Teisės aktų projektų nuostatų, ribojančių galimybę užsiimti reglamentuojama profesija ar ja verstis, proporcingumo tvarkos aprašu, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1218. Pagal teisės aktus turi būti atliktas ir proporcingumo vertinimas.

SUTARTA:

Pritarti pasiūlymui ŠP specialistų, dirbančiųjų švietimo pagalbos įstaigose (ŠPĮ), pareigybes priskirti A1 lygiui ir rengti atitinkamus Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimus.

3. SVARSTYTA. ŠP specialistų veiklos sudėtingumas ir pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimas.

Apžvelgta esama situacija dėl ŠP specialistų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficiento didinimo dėl veiklos sudėtingumo. Konstatuota, kad šiuo metu ŠP specialistų koeficientai dėl veiklos sudėtingumo yra didinami tais atvejais, kai jie dirba specialiosiose mokyklose (klasėse), skirtose mokiniams dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ir kai jie dirba mokyklose, skirtose mokiniams, dėl nepalankių aplinkos veiksnių turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (jaunimo mokyklose, vaikų socializacijos centruose). Taigi, specialiosiose mokyklose (klasėse), kur visi mokiniai turi didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, ŠP specialistų darbas laikomas sudėtingesniu.

Atsižvelgiant į tai, pasiūlyta nustatyti, kad tais atvejais, kai bendrosiose ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose dirbantys ŠP specialistai teikia švietimo pagalbą didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, jų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai dėl veiklos sudėtingumo didinami 1–15 procentų.

Buvo išsakyta nuomonė, kad pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai dėl veiklos sudėtingumo turėtų būti didinami 1–15 procentų ir tais atvejais, kai bendrosiose ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose dirbantys ŠP specialistai teikia švietimo pagalbą ne tik didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, bet ir vidutinių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams. Taip pat, kad toks pats kriterijus turėtų būti taikomas ir ŠP specialistams, dirbantiems ŠPT.

Aptartas pasiūlymas atsisakyti šiuo metu nustatyto pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo dėl veiklos sudėtingumo 5–20 procentų PPT, ŠPT dirbantiems specialiesiems pedagogams, logopedams, surdopedagogams, tiflopedagogams, psychologams, socialiniams pedagogams dirbantiems su vaikais, nes, atsižvelgiant į tai, kad darbas su vaikais siejamas su padidinta protine ir emocine įtampa, jų darbo laiko normą siūloma sumažinti nuo 40 iki 36 valandų. Pripažinta, kad dabartinė šio pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo kriterijaus formuluotė nėra tinkama, tačiau suabejota, ar reikėtų visai jo atsisakyti. Pastebėta, kad ŠPĮ dirbančių ŠP specialistų veiklos sudėtingumas sietinas ne su darbu su vaikais, o su krizinių situacijų valdymu bei atliekamo darbo daugiafunkciškumu.

Pasisakyta, kad svarbu suvienodinti pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo intervalą, o didinimo kriterijai gali būti skirtingi, atsižvelgiant į darbo specifiką.

Pasiūlyta apsvaistyti galimybes formuluotes „gali būti didinama“, keisti į „turi būti didinama“.

Svarstytas pasiūlymas ŠP specialistų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus didinti dėl veiklos sudėtingumo ir tais atvejais, kai jie dirba su mokiniiais, nemokančiais valstybinės kalbos, nes būtina pagalba įveikiant adaptacinius sunkumus, daugiau konfliktinių situacijų.

Pastebėta, kad daugeliu atvejų išsakyti argumentai dėl veiklos sudėtingumo iš esmės atspindi didesnes veiklos apimtis, bet ne sudėtingumą.

Atkreiptas dėmesys į socialinės pedagoginės, psichologinės, specialiosios pedagoginės pagalbos mokyklose teikimo apimčių didėjimo tendenciją. Pastebėta, kad ilgainiui visi pedagogai turėtų gebėti dirbti su įvairių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniiais ir jų darbo užmokestis neturėtų būti diferencijuojamas pagal tokį kriterijų, o didesnis atlygis palaipsniui turėtų būti integruotas į visiems taikomus (pradinius) pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus.

Svarstytas pasiūlymas didinti darbo užmokestį, jei asmuo įgyja magistro ar daktaro laipsnį, taip skatinant aukštesnės kvalifikacijos specialistų pritraukimą į švietimo įstaigas. Atkreiptas

dėmesys, kad tokia praktika netaikoma nė vienoje viešojo sektoriaus veiklos srityje ir darbo užmokestis nustatomas, atsižvelgiant į tam tikroms funkcijoms atlikti būtiną išsilavinimą, bet ne į išsilavinimą, kurį yra įgijęs konkretus darbuotojas.

SUTARTA:

Išklausius DG pasiūlymų, parengti pasiūlymus dėl DAĮ pakeitimų, susijusių su ŠP specialistų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimu dėl veiklos sudėtingumo.

4. SVARSTYTA. ŠP specialistų tiesioginio ir netiesioginio darbo su mokiniais reglamentavimas.

Apžvelgta esama situacija dėl ŠP specialistų tiesioginio ir netiesioginio darbo su mokiniais reglamentavimo. Šiuo metu mokyklose dirbančių specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tiflopedagogų darbo krūvio sandara reglamentuojama DAĮ 5 priede, o psichologų ir socialinių pedagogų – švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintuose dokumentuose.

Pažymėta, kad griežtas reglamentavimas suteikia daugiau garantijų darbuotojui, esant nepakankamai sklandiems santykiams su darbdaviu, tačiau negalima kurti sąlygų, kurios pablogintų ar susiaurintų esamas švietimo pagalbos teikimo sąlygas. Griežtas savaitinio darbo krūvio sandaros įtvirtinimas sumažintų galimybes lanksčiai reaguoti į situaciją, operatyviai teikti būtiną pagalbą. Lankstumas yra būtina įtraukiojo ugdymo sąlyga. Dabartinis socialinių pedagogų ir psichologų tiesioginio darbo apibrėžimas (turinys) skiriasi nuo mokyklose dirbančių specialiųjų pedagogų, logopedų, surdopedagogų, tiflopedagogų, nes skiriasi jų darbo specifika.

Išsakyta nuomonė, kad socialiniams pedagogams ir psichologams nereikėtų įtvirtinti griežto tiesioginio darbo valandų skaičiaus per savaitę, nes konsultacijų poreikis kiekvieną savaitę gali skirtis. Tai labai sumažintų lankstumą ir sudarytų kliūtis pagal poreikį reaguoti į situaciją. Atsižvelgiant į tai, pasiūlyta psichologų ir socialinių pedagogų darbo laiko struktūrą reglamentuoti psichologinės ir socialinės pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašuose ir ją apibrėžti lanksčiau, nei dabar kitiems ŠP specialistams nustatyta įstatyme.

DG nariai pasisakė, kad dabartinė mokyklų psichologų ir socialinių pedagogų darbo krūvio sandara, kuri yra reglamentuota švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintuose dokumentuose, neužtikrina darbuotojo saugumo prieš darbdavį, todėl reikėtų įstatymu reglamentuoti šių darbuotojų darbo krūvio sandarą, o darbo funkcijas aprašyti poįstatyminiuose teisės aktuose.

Išsakyta nuomonė, kad socialiniams pedagogams turi būti nustatyti 18 tiesioginio ir 18 netiesioginio darbo su mokiniais valandų per savaitę. Pastebėta, kad tokia formuluotė ženkliai skiriasi nuo dabartinės nuostatos, pagal kurią „socialinis pedagogas turėtų skirti ne mažiau kaip 50 procentų savo darbo laiko darbui su vaikais ir mokiniais, pedagoginių darbuotojų, klasių vadovų konsultavimui“, todėl galėtų būti svarstoma ir dėl tiesioginio darbo su mokiniais turinio peržiūros.

Išsakyta nuomonė, kad psichologams galėtų būti nustatyta 20 tiesioginio ir 16 netiesioginio darbo su mokiniais valandų per savaitę.

Atkreiptas dėmesys, kad dabartinis socialinių pedagogų ir psichologų darbo laiko reglamentavimas neužkerta kelio turėti skirtingą tiesioginio darbo su mokiniais valandų skaičių skirtingomis savaitėmis ir tai suteikia daugiau lankstumo teikiant pagalbą, reaguoti į kritines situacijas, o sugriežtinus reglamentavimą tas lankstumas dingtų.

Pastebėta, kad netiesioginio darbo su mokiniais laikas dažnai siejamas su galimybe dirbti nuotoliniu būdu. Pažymėta, kad nuotolinio darbo sąlygas reglamentuoja Darbo kodeksas, tačiau galima svarstyti poįstatyminiuose teisės aktuose įtvirtinti rekomendaciją nuotolinio darbo organizavimo formą taikyti funkcijoms, kurios gali būti atliekamos kitoje vietoje, negu yra darbovietė.

SUTARTA:

Rengiant pasiūlymus dėl teisės aktų tobulinimo, įvertinti DG narių pasiūlymus dėl darbo krūvio sandaros reglamentavimo.

5. SVARSTYTA. Dėl kitų posėdžių datų.

SUTARTA:

1. Kitas darbo grupės posėdis vyks 2021 m. kovo 24 d. 14 val. per Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Šviesiosios salytės nuolatinę nuotolinę prieigą.
2. Kitas darbo grupės ir patariamiosios darbo grupės bendro posėdis vyks 2021 m. kovo 31 d. 14 val. per Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Šviesiosios salytės nuolatinę nuotolinę prieigą.

Posėdžio pirmininkas



Ramūnas Skaudžius